

Q 56500
(100)

CO
EX

SIL

AN
GI

GE
RE

Mi

**COLLEGIUM
EXPERIMENTALE
CURIOSUM,**

*SINGULIS & ET 5 DIEBUS,
PER INSTANTEM ÆSTATEM*

**ANNI ACADEMIÆ
GISSENÆ SECULARIS
MDCCVII.**

habendum,

*GENEROSIS ET FLO-
RENTISSIMIS DNN. CIVIBUS
ACADEMICIS*

intimat

**MICHAEL BERNHARDUS
VALENTINI,
P. P.**

GISSÆ-HASSORUM,

Typis HENNINGI MULLERI.

A
56500(100)

Gr. Hess.
Univ.-Bibliothek
Gießen

1707.

L. S.

Uum proculcatô Schola-
rum Pedantismô hodienuum ele-
gantior, ut vocatur, literatura
tantum extollatur & unusquis-
que suam, quam profitetur, ar-
tem & scientiam hoc nomine
• commendare studeat, haud inanis esset quæstio,
an Scrutinium Naturæ, seu Philosophia Natura-
lis, eô quoque titulo prensari possit? Videtur
quòd non, cum in catalogô comptiorum stu-
diorum, ab aliis collectô, partim omissa, partim
ita comparata sit, ut generosa pectora tædiô quo-
dam & pudore ejus teneantur, licet quondam
publicè eandem sint professa. Ita quippe *V Villi-*
sus, magnus quondam Angliæ Jatro-Philosophus,
puduit, inquit, puduit me hætenus precariò
fuisse Philosophum & Poeticam quandam Phy-
sicam Auditores meos & me ipsum delinivisse
& utrisque nostrum ceu incantamento & præ-
stigiis

stigiis fecisse fucum. Ast salva res est. Non enim de verâ heïc & elegantiori, sed de pedanticâ, Scholasticâ, inani & (ne quid gravius dicam) futili agit Philosophiâ, cui plus eloquentiæ aut garulitatis, quàm sapientiæ & gravitatis inesse, Generosus *Verulamius* alicubi, non sine causâ, dolet, dum, satis, inquit, scimus haberi Historiam Naturalem mole amplam, varietate gratam, diligentiam sæpè curiosam; attamen si quis ex eâ fabulas & antiquitatem & auctorum citationes & inanes controversias, Philologiam denique & ornamenta eximat (quæ ad convivales sermones hominumque doctorum noctes potius, quàm ad instituendam Philosophiam, sunt accommodata) ad nil magni res recidet. Longè aliter cum pretiosâ Modernorum Philosophiâ Experimentali comparatum est, quam è numero Scientiarum comptiorum adeò non excludendam esse censeo, ut potius agmen inter illas ducat. Non enim in mucidis Scholarum caulis, sed splendidis Magnatum aulis primùm orta & nunquam non exculpta fuit, nec humi repentina glebæque suæ adhiærentia, sed ad altiora nata, ingenia requirit. Hinc videas & Regibus & Prin-

cipibus aliisque Nobilitate Generis æquè ac Vir-
tutis Illustribus eandem perpetuò in pretio ha-
beri. Non dicam jam de Societatibus Scientia-
rum Curiosis, à Potentissimis Angliæ, Galliæ &
Borussiæ Regibus hunc in finem institutis, ubi
novis & elegantissimis inventis prænobile Natu-
ræ Studium indices augetur: Liceat saltem Ma-
gnos Cattorum Heroës, binos sc. HASSIÆ
utriusque LANDGRAVIOS SERENISSI-
MOS, humi prostratâ facie, hîc adducere, qui
arduas & indefessas Regiminis gloriosi curas
dulcissimis experimentorum deliciis sæpe tem-
perare eaque propter ingeniosissimos Artifices,
ad paranda Thermoscopia, Barometra & Hy-
droscopia, ex Helvetiâ & Italiâ nuper accersere
non dubitârunt, ut verissimè de CAROLO suo
haud ita pridem cecinerit *Poeta Marburgensis*:

--- -- -- --- Quid pulchra Mathematica dicam
Mechanicasque Artes? quas sic complecteris
omnes,

Sic colis, ut varios hinc Patria sentiat usus.

Hinc quod *Petrus Ramus* tempore Pr. Wilhelmi
IV. dicti Sapientis, (qui in Studio Physico-Me-
dico

dico Eruditissimis sæpe negotium faceffere solitus est) Parisiis scripsit , adhucdum obtinet : *Cassellas* sc. *alteras Syracusas esse , ubi Archimedes habitat.* Quemadmodum ergò Politici , seu , ut rectius dicam , Moralistæ elegantiores iis , qui aulas frequentare gestiunt , sedulò inculcant , ut artium & exercitiorum , quæis Principes excellunt , notitiam sibi compararent , (quod præ aliis sollicitè urget Author libri : *L'art de plaire à la Cour*) ita nec illi , qui vitam aulicam posthâc sectaturi sunt , hoc in studiorum genere planè hospites sint , sed aliquem experimentorum prægustum quoque habeant , oportet , siquidem gratiam & favorem Principum eò feliciter lucrari velint . Admiratio sanè inscitiam arguit . Quod si ergò ad conspectum experimentorum stupore quodam & admiratione teneantur aulas noviter ingressi , eaque ut bos horrea recenter incrustata adspiciant , quid aliud , quàm contemptum & neglectum sui expectare poterunt ? cùm alii ob parilem , quâ cum Dominis suis ducuntur , elegantiam aut curiositatem , tum amorem Principum , tum majorem sui existimationem sibi conciliaverint . Novi sanè Nobilem in Aula Principali,

cipali, qui per hanc viam summis dignitatibus
 & muneribus aulicis admotus fuit; & Is ipse
 ferè est, qui primam mihi ansam ministravit, ut
 Philosophiam experimentalem, ante decen-
 nium & quod excurrit, in almam hanc Lu-
 dovicianam introducerem. Cùm enim in con-
 viviò quodam solenni accumbentibus Proceri-
 bus narraret, quòd in itinere suo inter alias
 machinas globum quendam æneum (Instru-
 mentum puta Magdeburgicum) observârit,
 cujus hemisphæria, facilimè aliàs & à puero se-
 paranda, extractò artificiosè aère, vix à XVI.
 equis divelli potuerint, hæcque aliis, in vulgari
 Scholarum pulvere enutritis, pagi (quod dici-
 tur) Bohemici viderentur: non potui mihi
 temperare, quin instrumenta similia, in Belgiò,
 Angliâ & Galliâ olim visa, propriisque manibus
 tractata, mihi compararem & ne quid in Acade-
 miâ nostra patriâ desideretur, in exteris tanto-
 perè laudatum celebratumque experimentorum
 studium heïc pro virili patefacerem. Obtentis
 ergò machinis jacta est alea, nec infeliciter.
 Aperta enim hunc in finem collegia non Comi-
 tes saltem & Barones Illustrissimi honorificâ sua
 præsen-

præsentia exornare, sed & è numerô DNN. Collegarum, pro singulari, quâ in Naturæ Studium feruntur, curiositate, crebrius invisere dignati sunt. Horum nunc exemplô ducti Generosi quidam & Florentissimi Cives Academici, internuntiis primum Excellentissimis quibusdam Professoribus, mox & ipsimet domi me rogârunt, ut, ob adversam partim valetudinem, partim & alia obstacula, per aliquot annos intermissum usque, Collegium Experimentale repperem, certâ spe detenti, fore, ut qui operæ pretium mereretur, sufficiens Auditorum numerus se trusus sit. Cùm ergò laudatissimo illorum desiderio minus respondere piaculo mihi ducam, in animum induxi Collegium, ut vocatur, Curiosum de novô pandere & abdita Naturæ phænomena eorumque causas ope machinarum & instrumentorum undique hætenus collectorum ita ob oculos ponere, ut vel cœco appareat, Philosophiam Experimentalem tantum inter elegantias Academicas eminare,

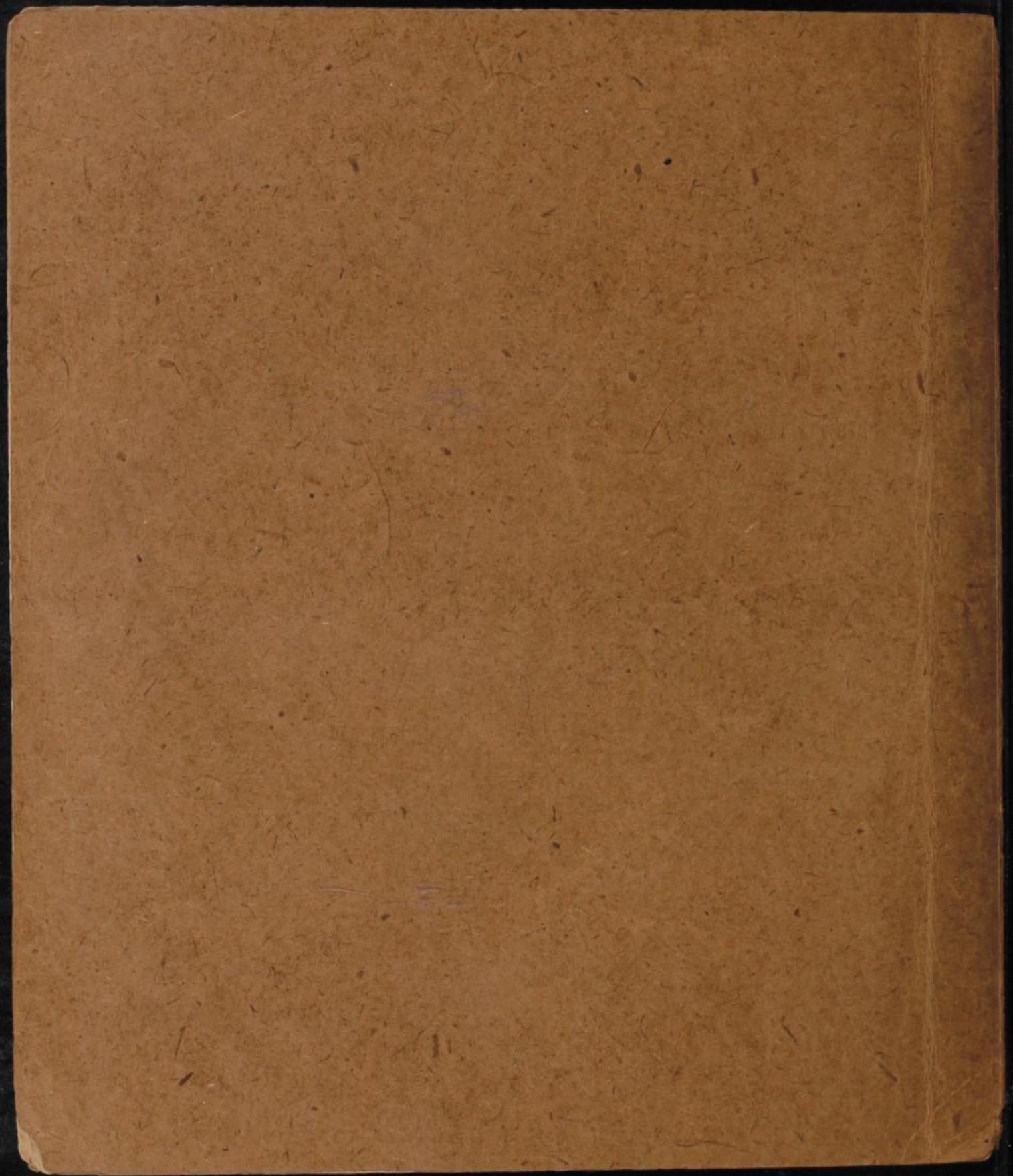
Quantum inter lenta solent viburna cupressi.

Quibus

Quibus jam volupe est dictis modò demonstra-
tionibus interesse, haud grave sibi ducent ejus
me certiore reddere, horam sibi commodam
determinare & de reliquis huc pertinentibus
mecum deliberare. PP. Giffæ die
Maji, Anno M DCCV II.

s
n
s

COLLEGIUM

A
56500(100)

Colour & Grey Control Chart

Danes Picta

MDCCVII.

habendum,

GENEROSIS ET FLO-

RENTISSIMIS DNN. CIVIBUS

ACADEMICIS

intimat

Gr. Hess.
Univ.-Bibliothek
Gießen

GISSÆ-HASSORUM,

Typis HENNINGI MULLERI.

1707.